

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 4CoZm/30/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113208957
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Tóth
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8113208957.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Tótha a členov senátu JUDr. Milana Majerníka a JUDr. Mareka Košča, v právnej veci žalobcu: CD Consulting s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti žalovanej: A. Q., bytom B. XXX/X, XXX XX O., o zaplatenie 715,27 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 12. mája 2015 sp. zn. 18CbZm/8/2013-42, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvého stupňa.

Náhradu trov odvolacieho konania žalovanej nepriznáva.

odôvodnenie:

1) Prvostupňový súd rozsudkom žalobu zamietol. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca podaným návrhom na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu žiadal, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie:

- zmenkovej sumy vo výške 715,27,- Eur,
- zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 775,27 Eur od 27.8.2010 do 8.11.2010, čo predstavuje sumu 143,43 Eur, zo sumy 755,27 Eur od 9.11.2010 do 29.5.2012, čo predstavuje sumu 1.072,50 eur, zo sumy 715,27 eur od 30.5.2012 do zaplatenia,
- 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 775,27,eur od 26.10.2010 do 8.11.2010, čo predstavuje 1,79 eur, zo sumy 755,27 eur od 9.11.2010 do 29.5.2012, čo predstavuje 70,71 eur, zo sumy 715,27 eur od 30.5.2012 do zaplatenia,
- zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 2,58 Eur,
- náhrady trov konania v časti trov právneho zastúpenia vo výške 120,74 Eur s DPH a v časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 42,50 Eur.

Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavila žalovaná dňa 4.3.2010 na zmenkovú sumu 775,27Eur, pričom sa zaviazala aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 27.8.2010. Indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 4.3.2010 (dátum vystavenia) na sumu 775,27,- Eur, pričom do jej textu bol poňatý záväzok žalovanej zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 27.8.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplateniu, pričom vystaviteľ doposiaľ na zmenkovú sumu uhradil 60,00 Eur a na úroky uhradil 0,- Eur. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie

uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Žalobca žiadal, aby súd podľa čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 vydal rozsudok, ktorým uloží žalovanej do 3 dní uhradiť žalovanú zmenkovú istinu s príslušenstvom. Nežiadal nariadiť pojednávanie. K žalobe pripojil listinné dôkazy, a to výpis s obchodného registra a originál zmenky vystavenej žalovanou zo dňa 4.3.2010 na zmenkovú sumu 775,27 Eur.

Podľa súdu sú splnené podmienky pre použitie spomínaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Citoval ust. Čl. 5 ods.1, ods. 2, ods. 3 nariadenia a uviedol, že vyplnené tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu, jeho kópiu aj s prílohami a vzorovým tlačivom C na odpoveď súd doručoval žalovanej, ktorá zásielku neprevzala v odbernej lehote. Na prejednanie veci nariadil pojednávanie, ktorého sa nezúčastnili účastníci. Zástupca žalobcu v písomnom ospravedlnení uviedol, že trvá na podanej žalobe. Považoval zmenku za abstraktný záväzok neakcesorickej povahy, preto nie je možné ho spájať s inými okolnosťami, ktoré nie sú v zmenke uvedené. Poukázal na zásadu koncentrácie a nadbytočnosť listinných dôkazov, ktoré vyplývajú z pripojeného exekučného spisu, ktoré nemajú byť predmetom tohto konania, keďže ich žalovaná nenavrhol. Predpokladom na vydanie rozsudku v konaní je výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Je preukázateľným prostriedkom na uplatnenie nároku. Súdu predložil ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všeobecné formálne a materiálne náležitosti, predpokladané zákonom 191/1950 Zb. zákon zmenkový a šekový, teda dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na zmenkovú sumu s príslušenstvom. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej neboli podané žiadne námietky. Neexistujú okolnosti, ktoré by odôvodňovali vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Súd môže a má rozhodnúť o práve na zaplatenie zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky.

Z vykonávaného dokazovania mal súd prvého stupňa za preukázané, že dňa 4.3.2010 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. XXXXXXXXX, ktorou veriteľ - POHOTOVOSTĚ, s.r.o. poskytol úver vo výške 300,- Eur žalovanej ako fyzickej osobe s povinnosťou ho vrátiť zvýšený o poplatok 288,- Eur. Žalovaná sa zaviazala splatiť 588,- Eur v 12 mesačných splátkach po 49,- Eur, počnúc dňom 13.4.2010. V zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok vo výške 288,- Eur, ktorý nie je konkretizovaný. Nie je uvedená ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN. V zmluve je uvedené, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolania

Žalovaná dňa 4.3.2010 vystavila vlastnú zmenku, obsahom ktorej je záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu 775,27 Eur a zmenkový úrok 0,25 % denne od 27.8.2010. Zmenka bola žalovanou vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Miesto platenia bolo určené sídlo prvého zmenkového veriteľa. Spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu.

V spodnej časti tejto formulárovej zmluvy je uvedené, že bola uzavretá v podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka č. 513/1991 Zb.. Odporca vyhlásil, že sa oboznámil a súhlasí s obsahom zmluvy o úvere, aj s obsahom plnomocenstiev v nej uvedených a súhlasí so všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, ktoré sú na zadnej strane tejto zmluvy; nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať.

Podľa čl. 14 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru nazvaného Dohoda o vyplnení zmenky, na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúcej z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi, vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavenej zmenky zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, t.j. keď dlžník neuhradí včas štyri po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok, alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.

Originál zmenky v ľavom dolnom rohu obsahoval číslo zmluvy: XXXXXXXXXX.

Žalobca návrh právne odôvodnil tým, že predmetom nároku navrhovateľa je nárok vyplývajúci z podpísanej vlistazmenky, kde súd len formálne posudzuje právny vzťah výlučne podľa zásad zmenkového práva.

Podľa súdu je zrejmé, že sa jedná o spotrebiteľský právny vzťah, preto je potrebné vyporiadať sa s otázkou platnosti uzavretej zmluvy o úvere, ktorá bola kauzálnym vzťahom k vystavenej zmenke ako blankozmenke.

Zmluva o úvere bola uzavretá za účinnosti zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, pričom podľa ustanovenia § 4 tohto zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí obsahovať o. i., podľa písm. k) priemernú hodnotu ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver, platnú ku dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere zverejnenú podľa § 7a ods. 2 za príslušný kalendárny štvrťrok; platnou priemernou hodnotou ročnej percentuálnej miery nákladov (ďalej RPMN) na príslušný spotrebiteľský úver pri zmluvách o spotrebiteľskom úvere uzatvorených do 15 kalendárnych dní po zverejnení priemernej hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov za príslušný kalendárny štvrťrok, je priemerná hodnoty ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver za predchádzajúci kalendárny štvrťrok.

Podľa ustanovenia § 4 ods. 3 tohto zákona, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje tento údaj, úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Je teda evidentné, že spoločnosť Pohotovosť, s. r. o. uzavrela s odporcom zmluvu o spotrebiteľskom úvere, v ktorom chýbal údaj o RPMN ako podstatná náležitosť zmluvy a následkom toho sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Blankozmenka bola vyplnená v časti zmenkovej sumy a zročnosti ešte pôvodným veriteľom. Zabezpečovala evidentne záväzok zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to napriek tomu, že vo formulárovej zmluve je uvedený len odkaz na ustanovenie § 497 Obchodného zákonníka. V bode 17. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru si účastníci mali dohodnúť režim Obchodného zákonníka.

Zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, v znení platnom v čase uzavretia zmluvy je špeciálnou právnou úpravou k všeobecnej právnej úprave úverových zmlúv v Obchodnom zákonníku.

Podľa § 53 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané

Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní. Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Otázky vystavenej blankozmenky je potrebné posudzovať podľa ustanovení § 10 zákona č. 191/1950 Zb. (zákon zmenkový a šekový), podľa ktorého, ak nebola zmenka, ktorá bola pri vydaní neúplná vyplnená

tak, ako bolo dojednané, nemožno namietat' majiteľovi zmenky, že tieto dojednania neboli dodržané okrem, ak majiteľ nadobudol zmenku zlomyseľne alebo sa pri nadobúdaní zmenky prevínil hrubou nebanlivosťou.

Podľa § 11 tohto zákona, každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Z predložených listinných dokladov je evidentné, že ustanovenia o Dohode o vyplnení zmenky sú uvedené na druhej strane formulárovej zmluvy - na prvej strane, ktorá je spotrebiteľom podpísaná a ktorá by mala byť rozhodujúcou pre deklarovanie najdôležitejších úverových zmluvných ustanovení, nie je o zabezpečení záväzku blankozmenkou. ani zmienky. Bod 14. Všeobecných podmienok poskytnutia úveru a dohoda o vyplnení zmenky je nepriehľadný. Táto zmluvná podmienka ani nebola individuálne dojednaná a je zrejmé, že spôsobuje nevyváženosť v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Tým došlo k skutočnosti, že takéto zmluvné dojednanie je potrebné považovať za neprímeranú zmluvnú podmienku a v rozpore ako s dobrými mravmi, tak poctivým obchodným stykom.

Navyše prvý majiteľ zmenky, obchodná spoločnosť Pohotovosť s. r. o. vyplnila zmenku v rozpore so skutočnou dlžnou sumou, ktorá ku dňu vyplnenia blankozmenky pre neho vyplynula z uzavretej zmluvy o úvere. V zmluve nebola uvedená ročná percentuálna miera nákladov a týmto zmenková suma mohla obsahovať iba suma poskytnutého úveru bez poplatkov a bez úrokov. Keď Pohotovosť s. r. o. na základe takto vyplnenej zmenky sa nepodarilo v rozhodcovskom konaní uspieť, zmenku rubopisom postúpila ďalšiemu nadobúdateľovi zmenky - žalobcovi.

Keď žalobca nadobudol rubopisom iba práva zo zmenky, nie práva zo zmluvného vzťahu - úverového titulu, vznikla nepochybne pre dlžníka nepriehľadná situácia, kedy nebolo zrejmé, aký nárok vlastne voči nemu uplatňuje Pohotovosť, s. r. o. z titulu uzavretej úverovej zmluvy a aký nárok a z akého dôvodu uplatňuje žalobca.

Súdu sú z iných súdnych sporov známe prípady, kedy po indosácii blankozmenky Pohotovosť, s. r. o. vymáhala a prijímala platby od dlžníka z titulu tohto kauzálneho vzťahu.

Súd má podľa ustanovení § 53 a nasl. Občianskeho zákonníka a smernice 93/13/EHS poskytnúť spotrebiteľovi ochranu jeho spotrebiteľských práv ex offa, prvostupňový súd konštatuje, že došlo ako zo strany Pohotovosti, s. r. o. , tak aj zo strany žalobcu, k nerešpektovaniu základných zásad ochrany spotrebiteľa podľa ustálenej európskej spotrebiteľskej legislatívy. Oba subjekty zjavne jednali v snahe vedome na škodu dlžníka, hoci je potrebné konštatovať, že to bol predovšetkým dlžník, ktorý neplnil povinnosti z uzavretej zmluvy o úvere a mal by zaplatiť požičanú istinu.

Pohotovosť, s. r. o. napriek tomu, že dlžník neplnil svoje povinnosti z uzavretej zmluvy, neuplatňovala svoj nárok z titulu uzavretej zmluvy o úvere v súdnom konaní, ale postúpila práva zo zmenky na nového nadobúdateľa. Nový nadobúdateľ zmenky mal z hľadiska potreby odbornej starostlivosti žiadať o poskytnutie všetkých údajov týkajúcich sa uplatnenia vyplňovacieho práva blankozmenky a rovnako tento nárok posúdiť s ohľadom na ochranu práv spotrebiteľa. Ale on tak neurobil. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti prvostupňový súd nárok navrhovateľa ako nedôvodný zamietol.

O trovách konania prvostupňový súd rozhodol podľa § 142 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len O.s.p.). Vzhľadom na pomer úspechu a neúspechu, by právo na náhradu trov konania prináležalo odporcovi, ale tomu žiadne trovy konania nevznikli, preto súd mu ich nepriznal.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Navrhol rozsudok zmeniť a návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovieť a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Dokazovanie v sporovom konaní je ovládané prejednávajúcou zásadou, čo znamená, že súd vychádza len zo skutočností tvrdených účastníkmi a vykonáva len tie dôkazy, ktoré účastníci navrhli. Súd prvého stupňa v dôvodoch rozhodnutia uvádza, že vykonal dokazovanie o. i. aj úverovou zmluvou, všeobecnými podmienkami poskytnutia úveru, exekučným spisom i ďalšími listinnými dôkazmi. Neuvádza však, na návrh ktorej zo strán vykonal dokazovanie „listinnými dokladmi“, keď žalobca ani žalovaná ich nenavrhovali. Súd musí k otázke vykonávania iných, ako účastníkmi navrhnutých dôkazov,

prístupovať vyvážené, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Navrhovateľ predložil ako dôkaz svojich nárokov platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom č. 191/1950 Zb.. Zmenkou dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovanej nebolo žiadnych námietok, preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonávanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie vo veci. Súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky.

Odporkyňa mohla na základe čl. 5 ods. 3, 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke. Ak tak neurobila, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej v Nariadení. Súd samotný nie je legitimizovaný na to, aby postupom podľa § 120 ods. 1 veta prvá in fine O.s.p. vznášal námietky proti zmenke za odporcu. Ak tak súd učinil, ide o porušenie princípu kontradiktórnosti súdneho konania a rovnosti účastníkov konania. Súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhov odporcu a bez legitímneho podnetu na farchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré údajne preukázalo charakter odporkyne ako spotrebiteľa. Odporkyňa sa tejto obrany nedovoľovala, uplatnenú pohľadávku nerozporovala a svojím konaním ju prakticky uznala. Súd iniciatívne rozširoval okruh dokazovaných skutočností v tom smere, aby získal pre neho dostatočný podklad pre zamietnutie návrhu na uplatnenie pohľadávky. Uvedené správanie súdu je neprijateľné v právnom štáte, predstavuje výrazný zásah do práva na spravodlivý súdny proces, ktoré je garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, ako aj čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských a základných slobôd. Súdom uvádzané údajne ako nesporné skutočnosti neboli tvrdením ani jedného z účastníkov. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám

navrhol. Odporkyňa, ani navrhovateľ sa k týmto skutočnostiam nevyjadrili. Súd dospel k rozhodnutiu na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácii príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Predmetom konania je výlučne zmenka a nie iný záväzkový právny vzťah. Súd predovšetkým ignoroval § 17 ZŠZ, z

ktorého vyplýva, že odporkyňa vo všeobecnosti nie je oprávnená vznášať tzv. kauzálne námietky voči novému majiteľovi zmenky, ktoré vyplývajú z jej vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. V sporovom konaní tak nemôže činiť odporca, tým menej to môže činiť sám súd. V tejto súvislosti odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR spisovej značky 5 Obo/3/2008 zo dňa 22.10.2008. Je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči navrhovateľovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany odporcu. Predovšetkým odporca v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto úlohu prevzal súd a suploval aktivitu odporcu. Súd porušuje poučovaciu povinnosť súdu prekročením § 5 ods.1 O.s.p.. Súd porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.8.2002 sp. zn. 25Cdo/1839/2000, kde pri rozhodovaní vychádzal z rovnakej právnej úpravy, aká je aplikovateľná aj v tomto konaní. Samotný zákon o spotrebiteľských úveroch č. 258/2001 Z.z. pripúšťa, aby na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru bola vystavená zmenka. Limitovaná bola len výška zabezpečenia vo vzťahu k aktuálnej výške dlhu v čase jej vyplnenia. Z uvedeného vyplýva, že prípustné sú akékoľvek zmenky, akékoľvek doložky a zároveň aj blankozmenky s úpravou vyplnenia zmenky v dohode o vyplňovacom práve. Vyplýva to z formulácie § 4 ods. 6 zákona a spojenia „v čase vyplnenia“ zo slov „vyplnenú veriteľom“, z ktorej je zrejmé, že zákonodarca pripúšťa, že zmenky budú vyplňované dodatočne po vystavení, pretože inak by použil spojenie „v čase vystavenia“, resp. by vylúčil vyplňovanie zo strany veriteľa. Dohoda o vyplňovacom práve nemohla byť neplatná a nemôže byť ani neprijateľnou zmluvnou podmienkou ani v prostredí spotrebiteľských úverov, pretože právna úprava explicitne pripúšťa používanie blankozmieniek.

V ďalšom odkázal na odôvodnenie uznesenia Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co79/2013 zo dňa 5.9.2013, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici 43CoZm/10/2013 zo dňa 21.11.2013.

3) Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

4) Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) pred vecným prieskumom napadnutého rozhodnutia zodpovedajúco ust. § 213 ods. 2 O.s.p. vyzval účastníkov konania, aby sa písomne vyjadrili k možnému použitiu čl. I § 5 ods. 1 a čl. I § 48 ods. 1 zák. zmenkového a šekového (zák. č. 191/1950 Zb. - ZZŠ) a v nadväznosti na ne, aj na záver z rozhodnutia Vrchného súdu Olomouc, sp. zn. 4Cmo/214/2002,

ktorý výkladom ust. § 48 ZZŠ dospel k záveru, že úroky uvedené na zmenke je možné požadovať len do splatnosti zmenky a od splatnosti zmenky je pôvodný zmenkový záväzok pri úrokoch nahradený postihovým záväzkom (6 % úrok), je možné požadovať zmenkové úroky len v zákonnej výške. Prijatie iného záveru by znamenalo bezdôvodné zvýhodňovanie zmeniek, ktoré sú úročené oproti ostatným zmenkám. Odvolací súd pritom zdôraznil, že je žiadúce pri aplikácii uvedených ustanovení ZZŠ zaujať stanovisko v súvislosti so skutočnosťami uvedenými samotným žalobcom v návrhu, keď zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi zmenky na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dňa (t. j. od 26.10.2010) žalobca uplatňuje v konaní už aj zákonný 6 % ročný úrok.

Súd vyzval účastníkov na vyjadrenie sa k novej aplikácii Spoločného stanoviska občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.10.2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa.

Ani jedna zo sporových strán na túto výzvu odvolacieho súdu v určenej lehote, ba ani do následného dátumu verejného vyhlásenia rozhodnutia nereagovala.

5) Odvolací súd potom preskúmal napadnutý rozsudok bez toho, aby nariadil odvolacie pojednávanie a na tomto pojednávaní zopakoval, či doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa. Právnym dôsledkom takéhoto postupu odvolacieho súdu je jeho viazanosť skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa (§ 213 ods. 1, 3, 4, 5 a § 214 ods. 2 O.s.p.).

Nakoľko rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, bol termín verejného vyhlásenia rozsudku uverejnený v zákonom stanovenej lehote na úradnej tabuli súdu (§ 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Pri preskúmaní napadnutého rozsudku bol odvolací súd viazaný dôvodmi podaného odvolania do tej miery, že nebol oprávnený tento rozsudok preskúmať z iných dôvodov, než ktoré boli výslovne uvedené v podanom odvolaní. Výnimkou by mohli byť len vady konania, pokiaľ by mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 212 ods. 1, 3 O.s.p.). Pretože rozsudok vo veci samej musí byť verejne vyhlásený, odvolací súd uverejnil v zákonom stanovenej lehote termín verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke súdov SR (§ 211 ods.2, § 156 ods. 1, 3 O.s.p.). Odvolací súd mal na zreteli i to, že v súlade s článkom 17 ods. 1 Nariadenia, Slovenská republika informovala Komisiu o tom, že na základe procesného práva Slovenskej republiky, bude možné v súlade s článkom 17 Nariadenia, podať opravný prostriedok „odvolanie“ (§ 201 a nasl. O.s.p.) na „krajské súdy“. V odvolacom konaní začatom podaným odvolaním podľa článku 17 Nariadenia rozhoduje odvolací súd Slovenskej republiky podľa procesného práva Slovenskej republiky (článok 19 Nariadenia).

Po takomto prieskume napadnutého rozhodnutia dospel odvolací súd k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody nie sú spôsobilé privodiť zmenu či zrušenie napadnutého rozsudku. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne. Prvostupňový súd pre účely rozhodnutia o podanom návrhu vykonal potrebné dôkazy, z nich vyvodil správne skutkové závery a vec napokon aj správne právne posúdil. Dôvody napadnutého rozhodnutia dávajú odpoveď na pre vec rozhodujúce skutkové otázky i na právne posúdenie nárokov. Odvolací súd je toho názoru, že spĺňa v celom rozsahu náležitosti dané ust. § 157 ods.2 O.s.p. a v podstate dáva odpoveď i na v odvolaní uplatnené odvolacie dôvody.

Podľa § 219 ods.1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 219 ods.2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne, odvolací súd sa s ním v celom rozsahu stotožňuje a na správne zdôvodnenie aj v celom rozsahu odkazuje (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

V súvislosti s uplatnenými odvolacími námietkami odvolací súd snáď môže uviesť len nasledovné:

a) Predmetom odvolacím súdom preskúmaného rozhodnutia je nárok zo zmenky uplatnený navrhovateľom na základe uvedeného Nariadenia EP a Rady (ES) č. 861/2007 o európskom konaní

vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Cieľom prijatia Nariadenia bolo zjednodušenie a zrýchlenie cezhraničného konania v spotrebiteľských a obchodných veciach s nízkou hodnotou sporu (bod 4 Preambuly Nariadenia). Konanie by malo zjednodušiť prístup k spravodlivosti. Narušenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu pre nerovnováhu vo fungovaní procesnoprávných prostriedkov poskytovaných veriteľom v rôznych členských štátoch, vedie k potrebe prijatia právnych predpisov Spoločenstva zaručujúcich rovnaké podmienky pre veriteľov a dlžníkov celej Európskej únie (bod 7 Preambuly Nariadenia). V záujme uľahčenia uznávania a vykonávania rozsudku by sa mal rozsudok vydaný v jednom členskom štáte v európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu uznať a byť vykonateľný v inom členskom štáte bez potreby doložky vykonateľnosti a bez akejkoľvek možnosti namietať proti jeho uznaniu (bod 30 Preambuly Nariadenia). Je možné čiastočne s odvolateľom súhlasiť, že konanie podľa uvedeného Nariadenia má v zásade písomnú povahu (viď čl.5 ods.1, čl. 8, čl. 9 ods.1 Nariadenia). Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. Nutným je nariadiť ústne pojednávanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s účastníkmi prejednať za ich prítomnosti. Odvolací súd je toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám i bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offo prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, a poskytol priestor účastníkovi konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadril na pojednávaní, nekonal v rozpore s Nariadením ani v rozpore s vnútroštátnym procesným právom.

Opodstatnenosť ex offo prieskumu uplatnených zmenkových nárokov, založeného na poskytnutí ochrany spotrebiteľovi, bola jasným, zrozumiteľným a najmä presvedčivým zdôvodnením napadnutého rozhodnutia vysvetlená a nemožno označiť za dôvodnú odvolaciu námietku o porušovaní rovnosti procesných strán v konaní.

To, že sa pri takomto postupe súd nedopustil procesného či hmotnoprávneho pochybenia, podporujú aj aktuálne závery zo zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijatého na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého

„ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

b) Časť podaného návrhu nebolo možné vyhovieť aj bez dokazovania na nariadenom pojednávaní. Preto aj pri neuplatnenej obrane odporcu (vyplnením tlačiva C) mohol a bol povinný súd prvého stupňa i z úradnej povinnosti (ex offo) pri právnom posudzovaní nároku preskúmať i správnosť doby platenia zmenkového úroku stanoveného v zmenke, ktorého výška bola uvedená už pri vystavení zmenky, a to aj bez námietky, či inak prejavenej včasnej formy nesúhlasu dlžníka. Nejedná sa totiž o vadu zmenky, ale o správny výklad jej skutočného obsahu. To platí aj v konaní podľa Nariadenia o európskom konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Zmenkový úrok 0,25 % denne je 91,25 % ročne, čo je úžera. Na túto okolnosť musí súd prihliadať z úradnej moci (viď spoločné stanovisko kolégia NS z 20.10.2015) a zmenkovému úroku neposkytnúť ochranu pre rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 OZ z. č. 40/1964 Zb.).

Z obsahu predmetnej zmenky vyplýva i záväzok zmenečného dlžníka zaplatiť zmenkový úrok 0,25 % denne od 27.8. 2010. Žalobca sám v podanom návrhu (podľa Nar. EP a R č.861/2007) uvádza, že predmetná zmenka bola ešte indosantom predložená vystaviteľovi na platenie, čím sa stala splatnou a od nasledujúceho dátumu (t.j. od 26.10.2010) žalobca uplatňuje podaným návrhom aj zákonný 6 % ročný úrok.

Odvolací súd poukazuje na to, že v zmysle čl. I § 5 ods.1,2,3 zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej a ZZŠ), úrok je príslušenstvo istiny a jeho výška je závislá od doby, za ktorú sa istina zúročuje. V ods. 3 ten údaj zákon supluje ustanovením, že úroky treba rátať odo dňa vystavenia zmenky, ak nebol určený iný deň. Vystaviteľ môže počiatočný deň stanoviť i pred dňom vystavenia zmenky. Konečným termínom pre beh úrokov je deň „sroku“, od sroku bežia úroky podľa § 48 ods.1 písm. b) (viď: Zmenkové právo - Komentár: Dr. Karol Kizlink, Dr. Ján Spišiak, Heureka, r. 2005, s. 66).

Podľa uvedeného ust. čl. I. § 5 ods. 1 ZZŠ v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní, môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb.:

- 1/ majiteľ môže postihom žiadať zmenkovú sumu, pokiaľ nebola zmenka prijatá alebo zaplatená, s úrokmi, ak boli dojednané;
- 2/ šesťpercentové úroky odo dňa zročnosti;
- 3/ trovy protestu a podaných správ, ako aj ostatné trovy;
- 4/ odmenu vo výške jednej tretiny percenta zmenkovej sumy alebo v menšej dohodnutej výške.

Prvý odsek citovaného § 48 vymedzuje, aké nároky má majiteľ zmenky pri postihu v prvom stupni, ktorý môže viesť proti všetkým zmenkovým dlžníkom bez výnimky. Majiteľ má vždy právo žiadať to, na čo zmenka znie, t.j. zmenkový peniaz, nominálnu hodnotu zmenky. Pokiaľ je prípustné úročenie zmenky podľa čl. I § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb., možno požadovať aj úroky zo zmenky vyplývajúce. Len zmenky na videnie (vistazmenky) a zmenky splatné v určenej lehote po videní (lehotné vistazmenky), nemajú pri vystavení splatnosť exaktne stanovenú, pretože tá je závislá na činnosti majiteľa zmenky v budúcnosti. Preto len tu sa pripúšťa úročenie.

Úroková sadzba musí zo zmenky vyplývať, a to od počiatku.

Dikciu vyplývajúcu z ust. čl. I § 48 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. „boli dojednané“ nemožno brať doslova, a nie je dôvod predstavovať si za tým určitú zmluvu, ale len skutočnosť, že výstavca zmenku na videnie alebo lehotnú zmenku vystavil s úrokovou doložkou a remitent ju prevzal. Úroková doložka obsiahnutá na zmenke nespĺňa funkciu zmluvnej pokuty.

Začiatok úročenia zmenkovej sumy nemožno regulérne stanoviť na dátum spadajúci do doby pred vystavením zmenky. Začiatok doby úročenia zmenkovej sumy nie je prípustné stanoviť ani na dátum neexistujúci alebo nemožný. Zákon však opomína otázku, dokedy sa zmenková suma v dôsledku opatrenia zmenky relevantnou úrokovou doložkou úročí.

Odvolací súd je toho názoru, že koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno stanoviť ľubovoľne, teda záver lehoty nemožno stanoviť na dátum neexistujúci alebo na dátum nemožný. Koniec lehoty úročenia zmenkovej sumy úrokovou doložkou nemožno rovnako určiť tak, aby bol situovaný do doby po splatnosti zmenkovej pohľadávky. Tým nie je však dotknutá požiadavka veriteľa na úročenie pohľadávky až do okamihu zaplatenia, pretože uhradzovaciu funkciu od splatnosti zmenkovej pohľadávky do doby zaplatenia zmenkového dlhu od dohodnutých úrokov, preberajú zákonné šesťpercentné úroky, ktoré sú v súlade s obsahom ust. § 48 a § 49 Článku I zákona č. 191/1950 Zb. súčasťou postihového zmenkového plnenia.

Aj s odkazom na vyššie uvedený názor z právnej teórie, ale i názor vyplývajúci z právnej praxe (rozhodnutie Vrchného sudu v Olomouci 4Cmo/214/2002), preto odvolací súd je toho názoru, že súd prvého stupňa podľa obsahu zmenky i žalobného návrhu nemohol priznať navrhovateľovi popri zákonom 6%-nom ročnom úroku od 26.10.2010 aj v zmenke „dohodnutý“ 0,25 %-ný úrok denne.

V neposlednom rade je potrebné poukázať na závery zo spoločného stanoviska občiansko-právneho kolégia a obchodno-právneho kolégia Najvyššieho súdu SR z 20.10.2015, podľa ktorých je dané právo preskúmať úroky zo zmenky, ak sú v rozpore s dobrými mravmi a ak výška uplatneného nároku - zmenkového úroku je priamo exces a má charakter úžery. Žalobca v skrátenej konaní uplatňuje právo na zmenkový úrok 0,25 % denne a 6 % úrok zákonný, pričom žalobca nepreukázal udelenie vyplňovacieho práva podľa dohody účastníkov, potom nedošlo k platnému vystaveniu zmenky, pretože pôvodný majiteľ zmenky nebol oprávnený vypísať zmenkovú sumu ako podstatnú náležitosť pre platnosť zmenky. Vlastná zmenka podľa § 75 zmenkového zákona musí obsahovať bezpodmienečný prísľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, pričom z hľadiska obsahu zmenky takýto bezpodmienečný prísľub zaplatiť určitú peňažnú sumu neurobil dlžník, ale na základe neplatnej dohody o vyplnení zmenky tak urobil pôvodný majiteľ zmenky. Odvolací súd preto konštatuje, že rozhodnutie súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu žalobcu je rozhodnutím správnym. Nebolo preukázané uzavretie dohody o vyplňovacom práve k zmenke, pričom nie je možné takúto dohodu uzavrieť len odkazom na všeobecné obchodné podmienky k poskytnutému úveru. Dlžník - žalovaný vypísal časť textu zmenkového záväzku, kde chýbala podstatná časť, a to záväzok zaplatiť na túto zmenku sumu 775,27 eur, pričom spoločnosť Pohotovosť, spol. s r.o. nebola oprávnená vyplniť zmenku v časti zmenkovej sumy, pretože nebola preukázaná dohoda o vyplňovacom práve medzi dlžníkom a veriteľom z úverovej zmluvy spoločnosťou Pohotovosť, spol. s r.o..

Spoločnosť Pohotovosť, spol. s r.o. vyplnila zmenku aj v rozpore so zákonom, lebo podľa zákona č. 258/2001 Z. z. účinného v čase uzavretia úverového vzťahu (4.3.2010) mohla byť zmenková suma vyplnená len do výšky 30 % istiny poskytnutého úveru (úver poskytnutý v sume 300,- eur). Zmenka vyplnená v rozpore so zákonom nemôže platne zaviazať dlžníka - spotrebiteľa.

Ak odvolateľ poukazuje na predchádzajúcu inú rozhodovaciu prax, potom je aktuálne treba brať do úvahy Najvyšším súdom SR prijaté zjednocujúce stanovisko.

Z uvedených dôvodov preto odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil (už vyššie citované ust. § 219 ods.1, 2 O.s.p.).

Žalobca v odvolacom konaní nebol úspešný, žalovanej preukázateľné trovy v súvislosti s odvolacím konaním nevznikli. Preto odvolací súd pri aplikácii ust. Čl.16 Nariadenia i ust. § 224 ods. 1, § 142 ods.1 O.s.p. náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Uvedené rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.